

Co serwowano przy Okrągłym Stole?

-

Co serwowano przy Okrągłym Stole?

Oś czasu – co serwowano przy okrągłym stole

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Zadanie na rozgrzewkę

Ćwiczenie 1

Dopasuj każdy rok protestów społecznych do miasta, w którym do nich doszło.
Podpowiedź znajdziesz w lekcji pt.: Powstanie Solidarności i stan wojenny.

Dopasuj każdy rok protestów społecznych do miasta, w którym do nich doszło.

1976, 1970, 1970, 1980, 1976, 1968, 1956

Poznań	
Gdańsk	
Gdynia	
Warszawa	

Radom	
Ursus	

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Strajki w 1988 roku

W kwietniu i maju, a potem w sierpniu 1988 roku doszło do kolejnych wystąpień robotników, najpierw w Krakowie (Nowej Hucie) i innych miastach, a potem w Gdańsku.

Ćwiczenie 2

Spośród postulatów przedstawianych przez strajkujących stoczniowców w Gdańsku wybierz te, o charakterze politycznym. Odpowiedź znajdziesz w lekcji pt.: Powstanie Solidarności i stan wojenny.

Spośród postulatów przedstawianych przez strajkujących stoczniowców w Gdańsku wybierz te, o charakterze politycznym

- podwyżka zarobków o 15–20 tys. zł.
- przywrócenie legalnej działalności NSZZ „Solidarność”
- uwolnienie wszystkich więźniów politycznych
- przyjęcie do pracy wszystkich zwolnionych za przekonania polityczne
- nierepresjonowanie i gwarancje bezpieczeństwa dla wszystkich strajkujących

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 3

Zaznacz, jaki głównie charakter miały strajki. Odpowiedź znajdziesz w lekcji pt.: Powstanie Solidarności i stan wojenny.

Jaki głównie charakter miały strajki?

- ekonomiczny
- polityczny

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Obrady Okrągłego Stołu

Władze próbowały zakończyć strajki siłą, ostatecznie jednak przystąpiły do negocjacji. Stronę solidarnościową reprezentował Lech Wałęsa. Ustalono, że robotnicy zakończą

strajk, a władza i opozycja spotkają się przy tzw. Okrągłym Stole, by ustalić szczegóły porozumienia.

Z Archiwum TVP

Trwa wczytywanie danych ..

Film dostępny pod adresem /preview/resource/REwafyAcgJpSO

Obrady okrągłego stołu 1989 r.

Źródło: a. nn., TVP S.A., tylko do użytku edukacyjnego na zpe.gov.pl.

Nagranie video. Wielka marmurowa sala z dużym, kryształowym żyrandolem. Na środku okrągły, drewniany stół z krzesłami. Na nim stoją mikrofony i leżą kartki. Wyświetla się napis: „6 lutego 1989 rok". Przy stole zasiadają ubrani w garnitury politycy oraz księża. Wśród nich znajduje się Lech Wałęsa, mężczyzna z wąsem i jasnymi włosami. Na końcu filmu plansza z napisami: Wykorzystano materiały archiwalne TVP. Tylko do użytku w celach edukacyjnych e-podręczniki.pl, opracowanie contentplus.pl, wrzesień 2015. Na dole znajdują się logotypy: Ośrodek

Rozwoju Edukacji, Uniwersytet Wrocławski, Kapitał Ludzki. Narodowa Strategia Równowagi, Unia Europejska. Europejski Fundusz Społeczny.

Uzupełnij informacje o obradach Okrągłego Stołu.

> **Ćwiczenie 4**
> Obrady Okrągłego Stołu rozpoczęły się 6 lutego 1989 roku w Warszawie, trwały do 5 kwietnia 1989 roku.
> Ile to dni?
> Ile miesięcy?

> **Ćwiczenie 5**
> Strajk w Stoczni Gdańskiej zakończył się 31 sierpnia 1988 roku.
> Oblicz, ile dni zajęło ustalenie warunków rozmów przy Okrągłym Stole.
> Ile to tygodni?
> Ile miesięcy?

> **Ćwiczenie 6**
> Znajdź w Internecie zdjęcie, przedstawiające obrady Okrągłego Stołu, widziane z lotu ptaka.
> Policz, ile (mniej więcej) osób przy nim zasiadało i napisz odpowiedź.

Najważniejsze ustalenia Okrągłego Stołu
W podpisanych porozumieniach przyjęto, że niezbędna jest zmiana ustroju społecznego na taki, który gwarantować będzie pluralizm polityczny, demokratyczne powoływanie przedstawicieli władzy, wolność słowa i wolność zrzeszania się.

> **Ćwiczenie 7**

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Polecenie 1

Tradycja zasiadania uczestników przy okrągłym (a nie np. prostokątnym) stole wywodzi się z czasów legendarnego króla Artura. Dowiedz się, co wówczas symbolizował okrągły stół i zapisz odpowiedź.

Polecenie 2

Przygotuj krótką informację o wybranym uczestniku strony rządowej i o wybranym uczestniku strony solidarnościowej. Uwzględnij informacje o ich losach przed 1990 rokiem i po nim.

Wybory 4 czerwca 1989 roku

Nie wszyscy kandydaci Solidarności byli powszechnie znani. W kampanii wyborczej postanowiono wykorzystać dwa symbole, które pozwalały wyborcom skojarzyć osoby z obozem Solidarności.

Ćwiczenie 8

Znajdź w Internecie plakaty wyborcze "Solidarności" z roku 1989 i zaznacz, jakie symbole przedstawiają.

- Orzeł Biały
- logo Solidarności
- Polska Walcząca
- Lech Wałęsa
- znak zwycięstwa

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Solidarność otrzymała prawo wydawania własnego dziennika w wyniku porozumień Okrągłego Stołu. W ten sposób po raz pierwszy od 1947 roku pojawił się tytuł prasowy niezależny od władz komunistycznych. Ponieważ pierwszym zadaniem gazety było

prowadzenie kampanii wyborczej Solidarności, nazwano ją '**Gazetą Wyborczą**'.
W wyniku wyborów Solidarność zdobyła wszystkie miejsca w sejmie, na które mogła wystawić swoich kandydatów, oraz 99 na 100 miejsc w senacie. Tak wielkie zwycięstwo było zaskoczeniem dla wszystkich. W tej sytuacji bardzo ważny okazały się artykuły zamieszczane w 'Gazecie Wyborczej'

Premier Tadeusz Mazowiecki

Stało się tak, jak proponowała 'Gazeta Wyborcza': 19 lipca 1989 roku prezydentem został Wojciech Jaruzelski (reprezentant PZPR, czyli partii komunistycznej), a 24 sierpnia 1989 roku premierem mianowano Tadeusza Mazowieckiego (wieloletniego doradcę Solidarności). Wygłosił on wówczas swoje exposé – czyli przemówienie, w którym określił główne cele swojego rządu.

Premier Tadeusz Mazowiecki w 1989 roku
Źródło: Artur Klose, licencja: CC BY-SA 2.0.

Ćwiczenie 9

Przeczytaj fragmenty exposé i oznacz je kolorami określającymi główne treści według podanego klucza: praworządność i troska o prawa człowieka –- czerwony, promowanie przedsiębiorczości – żółty, wolność mediów – zielony, zastąpienie gospodarki socjalistycznej gospodarką kapitalistyczną – niebieski, nowa filozofia państwa – fioletowy.

zolty czerwony niebieski fioletowy zielony

Panie Marszałku, Wysoka Izbo! Chcę utworzyć rząd zdolny do działania dla dobra społeczeństwa, narodu i państwa. Będzie to rząd koalicji na rzecz gruntownej reformy państwa.

Musi ulec zmianie dotychczasowa filozofia państwa. Nie może ono zajmować się wszystkim i wszystkiego gwarantować, powinno ułatwiać i regulować działalność. Najważniejszą rolą rządu i administracji w tej chwili jest otwarcie możliwości działań zbiorowych i indywidualnych.

Sprawą najważniejszą dla społeczeństwa jest stan gospodarki narodowej, który dziś musi być uznany za krytyczny. Długofalowym strategicznym celem poczynań rządu będzie powrót do gospodarki rynkowej oraz roli państwa zbliżonej do rozwiniętych gospodarczo krajów.

Moim największym pragnieniem jest, by rząd obecnej koalicji otworzył Polakom możliwości podniesienia gospodarczego kraju. Potrzebujemy takich mechanizmów prawnych i ekonomicznych, które dadzą ludziom przedsiębiorczym poczucie bezpieczeństwa dla ich działalności i pozwolą wszystkim odnaleźć moralny i materialny sens pracy.

Konieczne jest wprowadzenie rządów prawa, przyznanie każdemu obywatelowi praw zgodnych z paktami, umowami i konwencjami.

W stosunkach między rządem i obywatelami niezastąpioną rolę pełnią we współczesnych warunkach środki społecznej informacji, zwłaszcza radio i telewizja.

> Muszą one mieć dziś charakter pluralistyczny. Przejście od monopolu do pluralizmu uważam w tej dziedzinie za niezbędne.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

U naszych sąsiadów

W kolejnych latach po 1989 system komunistyczny upadł nie tylko w Polsce. Przemiany o podobnym charakterze zachodziły w tym czasie także w innych krajach Europy Środkowej i Wschodniej. W niektórych państwach miały nawet większy zasięg, doprowadziły bowiem do zmiany granic i powstania nowych państw.

Europa po 1989 r.

Źródło: Krystian Chariza i zespół, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 10

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Europa po II wojnie światowej

Źródło: Krystian Chariza i zespół, licencja: CC BY 3.0.

Współczesna Europa

Źródło: Krystian Chariza i zespół, licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 11

Opisz zmiany, np. terytorialne albo polityczne, jakie zaszły w latach 1988–1992 w wybranym państwie sąsiadującym z Polską.

Ćwiczenie 12

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Podsumowanie

Co wiem?

W wyniku rozmów przy Okrągłym Stole na początku 1989 roku komuniści zdecydowali się na pewne ustępstwa wobec Solidarności. 4 czerwca 1989 roku doszło do pierwszych od ponad 40 lat częściowo wolnych wyborów do parlamentu. Solidarność odniosła w nich miażdżące zwycięstwo. W efekcie latem 1989 roku został powołany niekomunistyczny rząd Tadeusza Mazowieckiego, który zapowiedział powrót Polski do demokracji i gospodarki rynkowej.

Co potrafię?

- Przeanalizować exposé [czyt.: ekspoze] premiera.
- Rozróżniać postulaty ekonomiczne i polityczne.

Zapamiętaj!

Od wielu lat politycy, a także niektórzy historycy spierają się, czy w 1989 roku Solidarność powinna była zawierać kompromisy z władzami PRL, czy wykorzystać siłę poparcia społecznego i w sposób bardziej zdecydowany obalić komunizm. Rozważ argumenty za i przeciw dla każdego rozwiązania.